

Poljski diplomatski alarm zaradi NKBM

Poljaki so sprožili diplomatsko ofenzivo zaradi razlastitve njihovih investicijskih skladov, ki so na Varšavski borzi kupovali delnice NKBM, pravi dr. Peter Glavič. Slovenske banke so prekapitalizirane

IRENA FERLUGA

Tri največje banke, ki so od 18. decembra 2013 v popolni državni lasti, so prenapolnjene s kapitalom. NLB je dobila 1,56-milijardno dokapitalizacijo, NKBM 870-milijonsko, Abanki pa je zaradi slabega položaja Evropska komisija odobrila dodatnih 348 milijonov evrov, čeprav še ni predložila načrta prestrukturiranja (to mora storiti do 18. februarja). Višina dokapitalizacije je bila odobrena na osnovi stresnih testov, vendar najbolj neugodnega scenarija, zato so dobile banke več kapitala, kot ga trenutno potrebujejo. Kakšne so nevarnosti prekapitaliziranosti bank?

Ena od njih je, da si lahko lastniki, če se tako odločijo, kadarkoli izplačajo ta višek kapitala. Teoretično bi to lahko bil tuji lastnik, če bo država res prodala NKBM do leta 2016, potem ko je banko dokapitalizirala z davkoplačevalskim denarjem. "Lastniki lahko vedno povečajo in tudi zmanjšajo kapital podjetja ali delniške družbe. Zakonodajata ta postopek omogoča in določa," je potrdil profesor dr. Ivan Ribnikar.

Toda dr. Peter Glavič, predsednik izvršnega odbora Društva ekonomistov Maribor, pravi, da banke v omenjenem obdobju verjetno ne bo mogoče prodati: "Poljaki so že sprožili diplomatsko ofenzivo, ker so njihovi vlagatelji, med njimi je veliko investicijskih skladov, kupovali delnice NKBM na Varšavski borzi, z decembrsko dokapitalizacijo pa so bili razlašeni. Poleg tega so že vložene tožbe zaradi razlastitve slovenskih delničarjev in imetnikov podrejenih obveznic. Če jo bodo kljub vsemu prodali, jo bodo po bistveno nižji ceni."

Dobro je imeti nekaj rezerve, a ...

"Tako visoka kapitalska injekcija je bila nepotrebna. A ne zato, ker 400 milijonov evrov, kolikor so na junjski skupščini NKBM izglasovali delničarji, ne bi zadoščalo. Konec septembra 2013 je bila kapitalska ustreznost

banke 8,4 odstotka, evropske banke imajo okoli desetodstotno kapitalsko ustreznost, zakonsko določena pa je devet odstotkov. Res je, da je v krizi vedno dobro imeti nekaj rezerve," pravi Peter Glavič in opozarja, da so stresni testi za NKBM v letih 2013 do 2015 predvideli za nekaj manj kot dve milijardi evrov izgube. "Ocenjujem, da bo lanska izguba NKBM okoli 90 milijonov evrov, predsednik uprave banke Aleš Hauc pa pravi, da bo imela banka letos po odpisih in rezervacijah pozitiven rezultat. Kje sta ti dve milijardi evrov, od katerih so pol milijarde vzeli lastnikom?" sprašuje Peter Glavič.

Ideja o novi banki

Glavič kot posledico razlastitve napoveduje tudi osip razočaranih varčevalcev iz bank. "Tisti, ki so bili delničarji in komitenti hkrati, so ne samo razočarani, ampak tudi prestrašeni, saj nekateri svoje prihranke že dvigujejo. Zato je prekapitaliziranost učinkovit amortizer. Je pa pričakovati, da bodo prekapitalizirane banke zniževale obrestne mere, ker ne bodo več toliko odvisne od depozitov. To bo negativno vplivalo na varčevanje, pozitivno pa morda na borzo," pravi Peter Glavič, ki upa, da bodo razlašeni delničarji bank našli z regulatorjem rešitev, podobno kot so jo jezni devizni varčevalci ob prvi sanaciji bank leta 1992.

Spomni, da se je Slovenija pred 150 leti začela razvijati tako, da je ustanovljala svoje hranilnice in posojilnice. "In prav o tem zdaj razmišljamo: če bi NKBM res prodali, bomo občini predlagali, da bi ustanovili slovensko hranilnico, v katero bi ljudje imeli zaupanje in bi vanjo vlagali svoje prihranke. Prav zaradi velikega zaupanja so leta 2007 tako množično kupovali delnice NKBM. Maribor si zasluži svojo banko," je prepričan Peter Glavič.

Kam je šel ta kapital

Kam so banke razporedile dokapitalizacijski kapital, ne ve niti dr. Ivan Ribnikar, ki zelo dobro pozna slovenski bančni sistem, saj je bil med prvimi člani Sveta Banke Slovenije. "Ne vem, koliko od vrednostnih papirjev, ki so jih dobile banke, je šlo za nakup 'slabih posojil' s strani slabe banke in koliko za povečanje kapitala bank. Z nakupom slabih posojil s strani slabe banke, če se to kupi po 'oslabljeni' vrednosti, se ne poveča ka-

pital banke. Poveča se samo z rekapitalizacijo. Sicer pa bi bilo dobro, če bi povedali, koliko od tolikšnih milijard evrov, s katerimi strašijo, je namenjenih za odkup slabih posojil, koliko za zamašitev luknje v premoženju bank, da ne bi bilo premoženja bank manj od njihovih dolgov, zatem koliko denarja bo ali je porabljen za to, da se vzpostavi kapital bank na raven, ki je bila potrebna pred povečanjem kapitalske zahtevnosti bank, in nazadnje, koliko znesejo te po novem večje kapitalske zahteve. Te štiri številke potrebujemo," je naštel Ribnikar.

Zakaj ni kreditov

So pričakovanja, da bodo dokapitalizirane banke pognale kreditni cikel, preuranjena? "Banke se seveda z lastniškim kapitalom tudi financirajo, kar jim omogoča dajanje posojil, vendar je funkcija kapitala predvsem nekaj drugega. Omogoča jim, da se zadolžujejo in potem s tako dobljenimi sredstvi dajejo posojila. Če imajo banke zadosti kapitala, lahko dajejo nova posojila in se dodatno zadolžujejo. Zadolžujejo se s povečanjem bančnih vlog ali z izdajanjem obveznic. Vendar je pri nas dajanje posojil tako demonizirano, da se bodo banke le stežka odločile odobriti posojilo. Najbolje bi verjetno bilo, če bi ta posel v celoti prevzele hčere tujih bank pri nas. Tako bi se rešili ene od nadlog. Naslednja nadloga je verjetno sam denar. Odpravi te nadloge bi se približali, če bi se hčere tujih bank spremenile v podružnice svojih mater v tujini, v tem primeru pa skoraj ne bi več potrebovali centralne banke," sklene Ribnikar.

Peter Glavič: "Tako visoka kapitalska injekcija je bila nepotrebna. A ne zato, ker 400 milijonov evrov, kolikor so na junjski skupščini NKBM izglasovali delničarji, ne bi zadoščalo."

Poljaki izbrisa delnic ne razumejo

Na Varšavski borzi so včeraj za Večer povedali, da so svoje člane 31. decembra lani obvestili o umiku delnic NKBM iz kotacije na Ljubljanski borzi in izbrisu iz registrov klirinških hiš v Sloveniji in na Poljskem, zato trgovanje z njimi ni več mogoče. Toda Poljaki izbrisa ne razumejo, ker ga njihova zakonodaja predvideva le, če gre banka v stečaj. Na Poljskem so v delnico NKBM med drugimi veliko vlagali tamkajšnji pokojninski skladi. Zato ne samo Poljake, ampak tudi druge tuje investitorje v podrejene obveznice NKBM zanima upravičenost izbrisa in možnost tožb, je povedal **Rajko Stankovič**, predsednik Društva **MDS**.

Banke bo težko prodati

"Po decembra izvedenih rekapitalizacijah bank lahko pričakujemo še večje težave bank pri doseganju ustrezne donosnosti kapitala, čeprav bi se po prenosih problematičnih naložb na DUTB tudi povprečna donosnost naložb (sredstev) morala izboljšati in nekoliko omiliti padec donosnosti kapitala. Nizke donosnosti kapitala bodo gotovo oteževale prodajo teh bank potencialnim investitorjem, ki pa se bodo ob vstopu v lastniško strukturo osredotočili prav na izboljšanje tega kazalnika poslovanja," pojasnjuje dr. Marko Košak, profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. To je mogoče doseči s povečanjem donosnosti naložb (sredstev), znižanjem stroškov, z relativnim ali absolutnim znižanjem kapitala ali s kombinacijo vseh navedenih dejavnikov, je povedal dr. **Marko Košak**. Na vprašanje, zakaj banke še niso začele kreditirati podjetij, pravi, da se z rekapitalizacijo problematičnih bank ni veliko spremenilo: "Dokler se zadolženost podjetij ne bo zmanjšala, bodo tudi banke pri kreditiranju zelo previdne. Ne nazadnje smo v zadnjih letih tudi v Sloveniji imeli banke, ki so bile visoko kapitalizirane, a so ostale zelo previdne pri kreditiranju."

NKBM, ki jo je takrat vodil Matjaž Kovačič, je na Varšavski borzi začela kotirati 10. maja 2011. Delnica je bila vredna osem evrov. (Pristop)